

**POVOLENIE OBNOVY KONANIA PRED ÚSTAVNÝM SÚDOM
SLOVENSKEJ REPUBLIKY NAPRIEK ABSENCII VÝSLOVNÉHO
PRÍKAZU EURÓPSKEHO SÚDU PRE ĽUDSKÉ PRÁVA OPĀTOVNE
PRESKÚMAŤ NAPADNUTÉ ROZHODNUTIE**

Napriek absencii výslovného príkazu opätovného preskúmania napadnutého rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v odôvodnení rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd preskúma, či je v záujme poskytnutia materiálnej ochrany práv navrhovateľky nevyhnutné, aby bola jej pôvodná ústavná sťažnosť opätovne prejednaná.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 281/2022 z 21. septembra 2022)

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovvej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetihho o návrhu navrhovateľky **V. P.**, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Michal Mandzák, na obnovu konania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. II. ÚS 898/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Obnovu konania vo veci **V. P.** vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. II. ÚS 898/2016 **povoľuje**.
2. Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 898/2016 zo 14. decembra 2016 **zrušuje a vec vracia** Ústavnému súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

**Návrh na obnovu konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky
a argumentácia navrhovateľky**

1. Ústavnému súdu bol 13. apríla 2022 doručený návrh navrhovateľky na obnovu konania vo veciach vedených ústavným súdom pod sp. zn. III. ÚS 36/2016 a sp. zn. II. ÚS 898/2016.
2. Z návrhu a jeho príloh vyplýva, že navrhovateľka podala 22. septembra 2015 ústavnú sťažnosť vedenú pod sp. zn. II. ÚS 898/2016, ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12 NcC 9/2015-585 zo 7. júla 2015 o nevyľúčení sudkyne JUDr. Jarmily Jánošovej z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 9 C 117/2011 napriek tomu, že žalobca, sudca Krajského súdu v Banskej Bystrici, JUDr. Juraj Babjak v tomto konaní žaluje navrhovateľku o ochranu osobnosti, pričom namietaná sudkyňa sa vyjadrila o svojej zaujatosti k osobe žalobcu.

3. Navrhovateľka poukazuje na to, že osoba v procesnom postavení žalobcu v pôvodnom konaní pred všeobecnými súdmi, v ktorom mala navrhovateľka postavenie žalovanej, sa v inej právnej veci obrátila na ústavný súd ústavnou sťažnosťou, o ktorej mal podľa rozvrhu práce rozhodovať senát ústavného súdu v zložení sudcov Lajos Mészáros, Ľudmila Gajdošíková a Ladislav Orosz (vedená pod sp. zn. II. ÚS 880/2016). Sudkyňa Gajdošíková oznámila listom z 10. decembra 2015 predsedníčke ústavného súdu možné spochybnenie jej nepredpojatosti pri výkone svojej funkcie.

4. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 35/2016 z 19. januára 2016 vylúčil sudkyňu Gajdošíkovú z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 880/2016 a v súlade s v tom čase aktuálnym rozvrhom práce ju nahradil sudca Peter Brňák.

5. Navrhovateľka uvádza, že podaním doručeným ústavnému súdu 30. novembra 2015 žiadala o vylúčenie sudkyne Gajdošíkovej z konania o oboch ústavných sťažnostiach – teda aj v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 898/2016. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 36/2016 z 19. januára 2016 nevyhlásil sudkyňu Gajdošíkovú z prejednávania a rozhodovania veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 898/2016 a návrh sťažovateľky vo zvyšnej časti odmietol pre neprípustnosť.

6. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 898/2016-19 zo 14. decembra 2016 odmietol ústavnú sťažnosť navrhovateľky ako zjavne neopodstatnenú, pričom rozhodoval v senáte v zložení z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) a zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza.

7. Proti uzneseniu ústavného súdu č. k. II. ÚS 898/2016-19 zo 14. decembra 2016 podala navrhovateľka sťažnosť na Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vedenú pod č. 42149/17, ktorou namietala, že jej je známy dlhoročný priateľský vzťah medzi sudkyňou Gajdošíkovou a JUDr. Jurajom Babjakom, pričom napriek tomu, že namietala jej zaujatosť v konaní pred ústavným súdom, z prejednávania a rozhodnutia o ústavnej sťažnosti vylúčená nebola. Navrhovateľka preto namietala porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 898/2016-19 zo 14. decembra 2016, a to vzhľadom na to, že na rozhodovaní o ústavnej sťažnosti navrhovateľky sa na ústavnom súde podieľala aj sudkyňa Gajdošíková.

8. Európsky súd pre ľudské práva sťažnosť navrhovateľky rozsudkom č. 42149/17 z 25. novembra 2021 vyhlásil za prípustnú a rozhodol, že došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru. V relevantnej časti odôvodnenia rozsudku okrem iného uviedol, že bolo porušené právo na spravodlivý proces pred ústavným súdom z dôvodu, že pochybnosti navrhovateľky o nestrannosti sudkyne ústavného súdu možno považovať za objektívne opodstatnené a že vnútroštátne právo a prax neposkytli dostatočné procesné záruky na to, aby tieto pochybnosti rozptýlili.

9. Odvolávajúc sa na rozsudok ESLP č. 42149/17 z 25. novembra 2021 (ďalej len „rozsudok ESLP“), navrhovateľka sa domáha obnovy bezprostredne súvisiacich konaní vedených ústavným súdom pod sp. zn. III. ÚS 36/2016 a sp. zn. II. ÚS 898/2016 s odôvodnením, že o jej ústavnej sťažnosti bolo rozhodované spôsobom, ktorý porušil jej právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 36/2016-11 z 19. januára 2016 nevyhlásil sudkyňu Gajdošíkovú z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci. Navrhovateľka sa domáha zrušenia uznesení ústavného súdu č. k. III. ÚS 36/2016-11 z 19. januára 2016 a č. k. II. ÚS 898/2016-19 zo 14. decembra 2016.

10. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 281/2022 z 1. júna 2022 návrh na obnovu konania vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 898/2016 a návrh na zrušenie uznesenia

ústavného súdu č. k. II. ÚS 898/2016-19 zo 14. decembra 2016 prijal na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti návrh odmietol ako zjavne neopodstatnený, keďže sudkyňa Gajdošíkovej v čase doručenia návrhu na obnovu konania už funkcia ústavnej sudkyne zanikla.

II.

Právomoc ústavného súdu

11. Podľa čl. 133 ústavy proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok; to neplatí, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie zriadeného na uplatňovanie medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu.

12. Podľa § 214 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) právoplatné rozhodnutie ústavného súdu možno za podmienok ustanovených týmto zákonom napadnúť návrhom na obnovu konania pred ústavným súdom, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu. Ustanovenie § 55 písm. c) sa v tomto prípade nepoužije.

13. Podľa § 220 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ústavný súd zistí, že z rozhodnutia orgánu medzinárodnej organizácie vyplýva povinnosť opätovného preskúmania napadnutého rozhodnutia ústavného súdu, svojím nálezom obnovu konania povolí a napadnuté rozhodnutie ústavného súdu zruší.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika navrhovateľky

14. Krajský súd v písomnom podaní č. k. Spr 343/22 z 24. júna 2022, ktorého súčasťou je vyjadrenie riadiacej predsedníčky senátu občianskoprávneho senátu 17Co k návrhu na obnovu konania pred ústavným súdom, uviedol, že rozhodnutie pod sp. zn. 12 NcC 9/2015 bolo vydané v konaní o ochranu osobnosti žalobcu JUDr. Juraj Babjak proti žalovanej V. P. a spol. aktuálne zapísanej na krajskom súde pod sp. zn. 13 Co 29/2019. Vec sp. zn. 13Co/29/2019 nie je vybavená, konanie bolo uznesením č. k. 13 Co 29/2019-1042 z 20. apríla 2022 prerušené do skončenia konania o návrhu žalovanej (V. P.) na obnovu konania vedeného pred ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 898/2016.

15. Navrhovateľka nevyužila právo podať repliku.

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom

16. Úlohou ústavného súdu v konaní o predmetnom návrhu navrhovateľky je rozhodnúť, či z rozsudku ESĽP vyplýva povinnosť opätovného preskúmania napadnutého uznesenia ústavného súdu (§ 214 zákona o ústavnom súde).

17. Po preskúmaní rozsudku ESĽP dospel ústavný súd k záveru, že takáto povinnosť z rozsudku ESĽP vyplýva a že v dôsledku toho je potrebné povoliť obnovu konania vedeného pod sp. zn. II. 898/2016, uznesenie č. k. II. ÚS 898/2016 zo 14. decembra 2016 zrušiť a vec vrátiť ústavnému súdu na ďalšie konanie.

18. Ústavný súd zdôrazňuje, že si je vedomý mechanizmu dohľadu nad vykonávaním rozsudkov ESĽP podľa čl. 46 dohovoru, ktorý je zverený Výboru ministrov, ako i dôležitosti

účinnnej implementácie rozsudkov ESLP [pozri Verein gegen Tierfabriken Schweiz (VgT) proti Švajčiarsku (č. 2) z 30. 6. 2009, sťažnosť č. 32772/02, bod 84].

19. Článok 46 dohovoru, ktorý sa vzťahuje na všetky rozsudky ESLP o porušení dohovoru, ukladá zmluvnému štátu právnu povinnosť ukončiť porušovanie a zjednať nápravu jeho dôsledkov. Zmluvný štát má v zásade voľnosť pri výbere prostriedku, ktorým vyhovie rozsudku o porušení práv podľa dohovoru [rozsudok Papamichalopoulos a ďalší proti Grécku (čl. 50) z 31. 10. 1995, sťažnosť č. 14556/89, bod 34]. Zohľadňujúc inštitucionálnu rovnováhu medzi ESLP, Výborom ministrov a zmluvnými štátmi, ktoré majú vykonať rozsudok o porušení práv podľa dohovoru, je konečné rozhodnutie o opatreniach v právomoci zmluvného štátu pod dohľadom Výboru ministrov (rozsudok Veľkej komory vo veci Ilgar Mammadov proti Azerbajdžanu z 29. 5. 2019, sťažnosť č. 15172/13, bod 182). Dôležité v tejto súvislosti je to, aby opatrenia prijaté na vnútroštátnej úrovni zmluvným štátom boli zlučiteľné so závermi a duchom rozsudku (tamtiež, bod 186).

20. Pre posúdenie opodstatnenosti návrhu na obnovu konania ústavný súd vychádzal predovšetkým z odôvodnenia rozsudku ESLP č. 42149/17 z 25. novembra 2021. Za podstatnú považuje tú časť odôvodnenia, v ktorej ESLP uviedol:

„Hoci teda mal pán X (pozn. Babjak) nepochybne záujem v konaní týkajúcom sa ústavnej sťažnosti žalobkyne, keďže bol účastníkom konania, v ktorom bolo vydané rozhodnutie dňa 7. júla 2015, ktoré žalobkyňa napadla pred Ústavným súdom, a hoci vláda pripustila, že takýto vzťah mohol mať určitý význam (pozri odsek 23 vyššie), pokiaľ ide o prípad žalobkyne, vzťah sudkyne Y (pozn. Gajdošíkovej) k nemu sa nestal predmetom skúmania Ústavným súdom. V skutočnosti rozhodnutím č. 36/2016 bola žaloba žalobkyne zamietnutá značne formálnym spôsobom z dôvodu, že súvislosť medzi konaním týkajúcim sa ústavnej sťažnosti pána X a toho, ktoré sa týkalo sťažnosti žalobkyne, netvorila relevantný základ pre rozhodnutie Ústavného súdu vo veci námietky zaujatosti.

Za takýchto okolností súd nie je presvedčený, že Ústavný súd námietku žalobkyne voči sudkyňi Y riadne preskúmal a že svoje rozhodnutie dostatočne a relevantne odôvodnil. Vzhľadom na to, že sudkyňa Y bola vylúčená z rozhodovania vo veci ústavnej sťažnosti pána X, bolo pravdepodobné, že vzniknú pochybnosti súvisiace s jej nestrannosťou vo veci žalobkyne, ktorá bola odporkyňou pána X v konaní, ktoré tvorilo základ jej ústavnej sťažnosti. Preto mali byť predložené presvedčivé argumenty, ktoré by jasne stanovovali, prečo námietka žalobkyne voči sudkyňi Y nemohla byť v jej prípade akceptovaná.

Súd preto konštatuje, že pochybnosti žalobkyne týkajúce sa nestrannosti sudkyne Y možno považovať za objektívne opodstatnené a že domáce právo a prax neposkytli dostatočné procesné záruky na to, aby tieto pochybnosti rozptýlili. Následne došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“

21. Vychádzajúc z odôvodnenia citovaného rozsudku ESLP, ústavný súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci sú splnené podmienky na obnovu konania, a preto obnovu konania sp. zn. II. ÚS 898/2016 povolil (bod 1 výroku nálezu). Vychádzal z toho, že ESLP identifikoval ako porušovateľa práve ústavný súd, ďalej z toho, že porušenie práva navrhovateľky podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo konštatované v súvislosti s rozhodnutím ústavného súdu o námietke zaujatosti voči sudkyňi Gajdošíkovej, ktorú podľa názoru ESLP ústavný súd riadne nepreskúmal a svoje rozhodnutie (č. k. III. ÚS 36/2016 z 19. januára 2016) dostatočne a relevantne neodôvodnil. Keďže sudkyňa Gajdošíková nebola vylúčená z rozhodovania o ústavnej sťažnosti navrhovateľky v konaní vedenom pod sp. zn.

II. ÚS 898/2016 bez toho, aby boli pochybnosti o jej neustrannosti náležite rozptýlené, ESLP konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru.

22. Za daných okolností ústavný súd dospel k názoru, že aj napriek absencii výslovného príkazu opätovného preskúmania napadnutého rozhodnutia ústavného súdu v odôvodnení rozsudku ESLP je v záujme poskytnutia materiálnej ochrany práv navrhovateľky nevyhnutné, aby ústavný súd opätovne preskúmal jej pôvodnú ústavnú sťažnosť.

23. V nadväznosti na tieto zistenia v zmysle § 220 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ústavný súd zrušil uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 898/2016-19 zo 14. decembra 2016 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

24. Navrhovateľka si neuplatnila náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním právnu zástupkyňou, preto ústavný súd v zmysle § 45 zákona o ústavnom súde o náhrade trov konania nerozhodoval.